

A gépi fordítás és matematikai nyelvészet

Andrejev professzor nyilatkozata tudományos eredményeiről

A budapesti Eötvös Loránd, a debreceni Kossuth Lajos és a szegedi József Attila Tudományegyetem meghívására Magyarországra látogatott Ny. D. Andrejev, a leningrádi egyetem professzora, a gépi fordítás és a matematikai nyelvészet világhírű kutatója, aki Szegeden két előadásban számol be a vezetésével elért tudományos eredményekről.

A neves tudós dr. Kalmár László professzornak, Petőfi S. János és Varga Dénes, az MTA Számítástechnikai Központja kutatóinak társaságában választott a Dél-Magyarország munkatársának kérdéseire.

A leningrádi módszer

A gépi fordítás gyakorlatáról általában nem sokat tud a közönség. Milyen módszerrel dolgoznak a leningrádi egyetem kutatói?

— Olyan közvetítő nyelvet használunk, melynek segítségével akármelyik nyelvről akármelyik nyelvre lehet fordítani. A közvetítő nyelv gépnyelv, számokból és jelcsoportokból áll. A forrásnyelvet erre tettük át, s róla bármelyik nyelvre fordít az elektronikus berendezés.

Rövid úton

— Munkánk másik iránya a különböző információs rendszerek létrehozása. Itt az a cél, hogy a gép megkeresse a szükséges felvilágosításokat. Nagy jelentősége van ennek többek között a tudományos adatgyűjtésben. Mi a matematikai nyelvészet feladata?

— A nyelv elméleti matematikai modelljének elkészítése. Az elektronikus gép az általa feldolgozott cikkek alapján csupán a formális jegyekből megalkotja a nyelv szabályait, nyelvtanát, s ezzel megkönnyíti a nyelvészet munkáját.

Mivel az eddig elmondottakból is kitűnik, hogy a leningrádi egyetemen végzett kutatások nemzetközi jelentőségűek, önként adódik a kérdés: milyen segítséget kapnak munkájukhoz külföldről?

Együttműködésben

— Most alakul ki a szocialista országok szakembereinek általános jellegű együttműködése, különösen a már említett közvetítő nyelvre vonatkozóan. Rövidesen megkezdődik a magyar nyelv törvényeinek kutatása, melyben részt vesznek magyar szakemberek is, éppen a je-

lenlevő Petőfi S. János és Varga Dénes személyében.

— A magyar nyelv tanulmányozása agglutináló jellegű, és ezeket a jellegű nyelveket a közvetítő gépnyelv kidolgozásához, mivel a ragok és az esetek jobban megkülönböztethetők benne, mint például a szláv nyelvekben.

Andrejev professzor *A matematikai nyelvészet alapvető módszerei* című tegnapi előadása után ma a Bolyai Intézetben *A gépi fordítás mint tudományos műszaki probléma* címmel tart előadást, este 6 órai kezdettel.

F. K.

A MUOSZ főtitkára Szegeden

Csütörtökön Szegedre látogatott Siklósi Norbert elvtárs, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének főtitkára. Az Újságíró—MSZBT Klubban, a MUOSZ dél-magyarországi csoportja rendezésében tartalmas beszámolót tartott a Litva szovjet hajón közelmúltban lezajlott III. Nemzetközi Újságíró Világtalálkozóról, s határozatainak végrehajtásáról. A beszámolóon résztvevő Csongrád megyei, szegedi újságírók nagy érdeklődéssel hallgatták az előadást.

Fizet a „léli” KST

A téli lejáratú Kölcsönös Segítő Takarékpénztárak országsszerte megkezdték s december közepén fejezik be a ki-fizetéseket. A KST-k számadatai azt mutatják, hogy a dolgozóknak ezek a házi bankjai mind népszerűbbek. Tavaly novemberben és decemberben 5054 KST-ben 757 000 tag vett fel 744 millió forintot, az idén 850 milliót fizet 5230 KST 819 000 tagjának.

A Kölcsönös Segítő Takarékpénztár tagjai — 380 000 fővárosi, 438 000 ezer pedig vidéki — évközben 695 millió forintot kaptak kölcsön, amelyet időközben törlesztettek.

Társadalombiztosítási tanácsadó

KÜLÖNÉLŐ SZÜLŐK

CSALÁDI PÓTLÉKRA JOGOSULTSÁGARÓL

Különélő szülő csak a nála levő gyermek után kaphat családi pótlékot, ha arra egyébként — betegségi biztosítással járó munkaviszonya, vagy termelőszoövetkezeti tagsága alapján — jogosult. Ezen az sem változtat, ha az egyik szülő a másik szülőnél élő gyermek után tartásdíjat fizet.

VILÁGÍTSUK MEG ezt

egy-két példával. Az egyik esetben az apánál egy 14 éves gyermek, az anyánál egy 7 éves és egy 6 éves gyermek van. Az apa az anyánál levő két gyermek után tartásdíjat fizet az anyának. Mind a két szülő munkaviszonyban álló dolgozó. Ebben az esetben az apának a nála levő gyermek után nem jár családi pótlék (illetéleg csak akkor jár, ha a gyermeket testi vagy szellemi fogyatékossága miatt állandó ápolásra, gondozásra szorulónak kell tekinteni); az anyának, mint egyedülálló dolgozó nőnek a nála levő két gyermek után — a tartásdíj összegének figyelmen kívül hagyásával — havi 240 forint családi pótlék jár.

Fordítsuk meg az előbbi példát úgy, hogy az anyánál van egy gyermek, az apánál pedig kettő. Ebben az esetben az anya, mint egye-

dülálló dolgozó nő, a nála levő egy gyermek után havi 90 forint, az apa pedig a két gyermek után havi 75 forint családi pótlékra jogosult. Ezek a példák mutatják, hogy a gyerekszám szempontjából az apánál és az anyánál levő gyermekek nem lehet egybe számítani, hanem szülőnként külön-külön kell tekinteni.

Ha a különélő szülők közül csak az egyik jogosult családi pótlékra, a másik nem (pl. mert magánkisiparos), a jogosult szülő ilyenkor is csak a nála levő gyermekek után kaphatja meg a családi pótlékot.

AZ EGYIK SZÜLŐ jogán a másik szülő részére csak abban az esetben jár családi pótlék, ha a másik szülő a háztartásában legalább három gyermeket tart el, vagy rokkant, vagy kora elérte az öregségi nyugdíj korhatárt (nőknél 55, férfiaknál 60) — bármelyik esetben azonban azzal a feltétellel, hogy nem folytat magánkisiparos vagy kiskereskedői tevékenységet, hasznát hajtó jogosítvánnyal nem rendelkezik, és az esetleges tevékenységéből származó keresete a részére járó tartásdíjon felül a havi 500 forintot nem haladja meg.

Dr. K. J.

SAJT • VAJ • TEJ

A tej, a vaj, a sajt, ha nem is egyenlő mértékben, de egyformán hozzátartozik az emberek étrendjéhez. A reggelinél, az uzsonna mellett, a vacsoraasztalon valamelyik a három közül rendszerint megtalálható. A tej csaknem mindig, a vaj ritkábban, a sajt mostanában a szokásosnál kevesebb.

— Kérek egy doboz Macsó-sajtot még egy vajat!

— Sajnos, a Macsó már elfogyott. De talán ajánlhatnék mást?

— Akkor adjon egy paprikasajtot.

— Sajnálom, de most az sincs.

Tipuspárbeszéd. Naponta gyakran elhangzik. A vevő bosszúsán távozik, s jó néhány üzletet jár végig, hogy a család kedvencét megszeresse.

Miért nincs elegendő sajt?

— Nyáron, és különösen a külvárosokban azért nem tartottak a kereskedők elegendő sajtot — mondja Ab-

solón Ottó, a szegedi tejüzem vezetője —, mert hetenként csak kétszer tudunk szállítani, és ezeknek a boltoknak nincs megfelelő hűtőberendezésük. Most már hetenként háromszor szállítunk és az idő is hűvös, de mégsem mondhatjuk, hogy jó a sajtállítás.

— Pedig a budapesti, szekszárdi és hódmezővásárhelyi üzemek mellett Makó is bekapcsolódott már Szeged ellátásába. Kevés a tej, kevesebb jut sajtkelesztésre.

Ezt az állítást erősíti meg a városi tanács kereskedelmi osztálya is. Az utóbbi hónapokban nagymértékben nőtt a tejfogyasztás, a begyűjtött tej mennyisége viszont nem követte a fejlődést. Így azután ha van is sajt, a választékkal sokszor baj van.

Vaj sincs mindig az üzletekben, különösen az ünnepek előtt hiányzik.

— A vajtat leginkább a hódmezővásárhelyi üzem szállítja Szegedre. Általában nincs is különösebb fennakadás, csak akkor, ha például elromlik az adagológépük. Itt Szegeden raktározzuk a vajtat, s ha többet is kapunk nagyobb ünnepek előtt a szokottnál, az ellátásban az ünnepek megelőző napokon most sem várható javulás.

A vajra is áll az előbbi tétel. Hiszen tejből készül, és a tej elsősorban eredeti formájában kerül a dolgozók asztalára.

S a tejjel nincs probléma?

— Hát ami az ellátást illeti, bátran mondhatjuk, hogy különösebb probléma nincs. A legfontosabb számlunkra mindenképpen a tej biztosítása. Mióta áttértünk a jobb minőségű alumíniumfólia használatára, azóta a palackozott tej ellen sincs panasz.

— A palackozóautomata esetleges üzemzavara ellen persze nem vagyunk bebizto-

sítva. A kisebb hibákat nyomban műszak után megjavítjuk, ha valami nagyobb hiba fordul elő, akkor a szerek éjt nappallá téve dolgoznak, hogy biztosítani tudják a másnapi zavartalan tejjelátást.

Sok gondot okoznak a szennyes üvegek és kannák. A kereskedelem nem ellenőrzi kellő gondossággal, hogy vásárlók és a közútlekek tisztán adják-e vissza a tejesedényeket. Tudvalevő, ha nem azonnal mossák el, később már csak nagy fáradsággal tudják őket megtisztítani. Az üvegekben elszárazodik, beleszáradnak a maradékok. Gyakran becsapják az átvevőket is, és a jó palackok helyett töröttet, sőt ecetes és orvosságos üvegeket kevernek közéjük.

Tej, vaj, sajt — szívesen fogyasztják az emberek, ha nem is egyenlő mértékben. Egy kicsit ők is jobban vigyázhatnak, ami a tejet illeti, s főleg az üvegjét. A vaj- meg a sajtállításra pedig a kereskedelem és a gyártó üzemek fordíthatnának nagyobb gondot. Akkor senkinek sem lenne kifogása.

Varga Edit

József Attila a munkásmozgalomban

Vitacsi a TIT-klubban

Vértes György, az Országgyűlési Könyvtár igazgatója, az Irodalomtörténeti Közlemények idei 2. számában terjedelmes tanulmányt írt „József Attila és az illegális Kommunista Párt” címmel, amelyben számos új adattal tette teljessé a nagy forradalmár költőnek a munkásmozgalomban kifejtett tevékenységét. A szerző nemcsak történést ezúttal, hanem kortárs is, a munkásmozgalom harcosa, 1937 és 1940 között a Csillagbörtönt is meglátta, tehát sze-

mélyes emlékeivel is értékesen járul hozzá mind a József Attila-kérdés, mind a magyar párttörténet akkori problémáinak megoldásához. Tanulmánya bővített formában a jövő év elején a Magyar Könyvkiadónál önállóan is megjelenik. A könyv-alakban való megjelenést óhajtatja szolgálni az a vita is, amely má este 7 órakor a TIT Kárász utca 11. szám alatti klubjában (I. em.) a szerző jelenlétében és vezetésével lezajlik.



A satén fehérmű divatos kellemes viselet

Satén női kombiné
Satén női halóing

96.— Ft-tól
180.— Ft-tól
Bp. 3715

A Várpalotai Szentbányászati Tröszt

férfi munkaerőt

vesz fel 18-40 éves korig mélyszintű bányamunkára. Kedvezményes munkaszállást és napi háromszori étkezést biztosítunk. Nők és családfenntartók évente 84 óra árhídralt szemet kapnak térítés nélkül. Utaköltséget felvétel esetén megtérítünk. Felvételhez rendezett munkakönyv, 2 hétnél nem régebbi tanácsigazolás, katonakönyv szükséges. Jelenkezni lehet 1963. december 1-ig. Várpalotai Szentbányászati Tröszt munkaugyi osztálya.

K. 923

GYORSPOSTA • GYORSPOSTA GYORSPOSTA • GYORSPOSTA

Mikor költözködhünk vissza? A Haladás Tsz furdője

Ez a kérdés foglalkoztat bennünket, a Széchenyi tér 6. szám alatti ház lakóit. Sok ígéretet kaptunk már, hogy az emeletraépítést, valamint a lakások felújítását rövidesen befejezik. A legutóbbi határidő 1963. augusztus 20-a volt. Négy lakó közülünk máshova költözött, ők szeretnének visszatérni otthonukba, mi pedig, akik a Széchenyi tér 6. szám alatt maradtunk, türelmetlen állapotok között élünk. Húsz ember részére egy WC van, s a vízszolgáltatás sem megfelelő. Több mint három hónapja várunk már arra, hogy végre beköltözhessünk otthonunkba.

Szathmári Máté, az ingatlankezelő vállalat főmérnöke válaszolt a Széchenyi tér 6. számú ház lakóinak panaszára. Az emeletraépítéssel egyidőben úgy határozott az ingatlankezelő vállalat, hogy

Kisajátított fászinca

Kérésrel fordulok a szerkesztőséghez, hogy a tanács által kiutalt és a bérleti szerződésben rögzített fászinca visszacserezésében segítsenek. Az történt ugyanis, hogy mivel még téli tüzelőmet nem szereztem be, az egyik lakótársam albérlője minden előzetes megkérdezés nélkül pincémbé herdta tüzelőjét, s elakoltotta. A jogtalanság ellen panaszt emeltem a házkeze-

felújítja a ház lakásait is. Már a terv készítésénél vita alakult ki, a házban lakó 9 bérlő ugyanis igen bonyolult társbérleti viszonyban lakik. Ezen akart segíteni az ingatlankezelő vállalat, s minden család részére önálló lakást akar kialakítani. A rendelkezések azonban erre nem adnak módot, mert csak ott alakítható a lakás, ahol földmcsere van, itt ez nem volt. Az elmúlt napokban készítették el az építési és közlekedési osztály a kivitelezési rajzot — a lakók ehhez hozzájárultak — de a kivitelező, a Csongrád megyei Építőipari Vállalat engedély hiányában nem kezd munkához. A városi tanács illetékesi igyekeznek minél előbb végleg pontot tenni a vitára, s remélhetőleg rövidesen megnyugtatóan építik át a Széchenyi tér 6. számú bérház lakásait.

Litvinenkov Magdolna,
Gogol u. 20.

Sárkány Jánosné, az illetékes házkezelő elmondta, hogy bérlőjük, Litvinenkov Magdolna valóban bejelentette az önkényes pincefoglalást. Rövidesen a helyszínen próbálnak igazságot tenni, de a főbérlő kérésével addig is fordulhat az illetékes kerületi tanács igazgatási osztályához.

Ízületi beteg vagyok, s néhány évvel ezelőtt rájöttem, hogy igen jó hatással van betegségre az újszegedi Haladás Tsz-nek a furdője. Négy év óta gyakran kijártam fürödni, s ahogy láttam, több reumás beteg keresett gyógyulást a furdőben. Legutóbb november 7-én kerestem fel ismét a Haladás Tsz furdőjét, s legnagyobb csodálkozásomra tábla figyelmeztetett, hogy idegenek nem vehetik igénybe a furdőt. Nemesak a sajt, hanem betegársaim nevében is fűrésállom ezt az intézkedést.

Kásler István,
Mátyás tér 15.

Fodor István, a Haladás Termelőszoövetkezet elnöke a panasszal kapcsolatban a következőket mondta el:

Mióta megnyílt a termelőszoövetkezeti tagok részére épített furdő, valóban igen sok vendég kereste fel. A termelőszoövetkezeti tagok az utóbbi időben arról panaszkodtak, hogy kiszorultak saját furdőjükből. A termelőszoövetkezet vezetősége éppen ezért úgy határozott, hogy az idegenektől megvonja a szolgáltatást, csak a tagok vehetik igénybe a gyógyfurdőt.